

STRATEGI FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING 2008 - 2011

**Holbæk
Kommune**

MARTS 2009

Lovgivning

Planlovens kap. 6 a, § 33 a, fastsætter følgende for arbejdet med Lokal Agenda 21: 'Byrådet skal inden udgangen af den første halvdel af valgperioden vedtage og offentliggøre kommunens strategi for kommunens bidrag til en bæredygtig udvikling i det 21. århundrede med oplysninger om, hvordan der skal arbejdes helhedsorienteret, tværfagligt og langsigtet, og hvordan lokalbefolkningen, virksomheder, organisationer og foreninger vil blive inddraget i arbejdet.

Strategien skal indeholde byrådets politiske målsætninger inden for følgende indsatsområder:

1. Mindskelse af miljøbelastningen,
2. fremme af en bæredygtig byudvikling og byomdannelse,
3. fremme af biologisk mangfoldighed,
4. inddragelse af befolkningen og erhvervslivet i det lokale Agenda 21-arbejde og
5. fremme af et samspil mellem beslutningerne vedrørende miljømæssige, trafikale, erhvervmæssige, sociale, sundhedsmæssige, uddannelsesmæssige, kulturelle og økonomiske forhold.

Forord

Hvert fjerde år skal alle danske kommuner udarbejde en Agenda 21 strategi.

Strategi for Bæredygtig udvikling er Holbæk Kommunes svar på en Agenda 21 strategi. Den beskriver, hvordan kommunen vil medvirke til at sikre en langsigtet bæredygtig udvikling.

Med strategien ønsker kommunen at synliggøre betydningen og værdien af at gøre en fælles indsats for en bæredygtig udvikling. Samtidig vil kommunen øge sin egen indsats for et fremme en bæredygtig udvikling.

Strategi for Bæredygtig udvikling indeholder et samlet overblik over kommunens visioner og målsætninger indenfor bæredygtig udvikling, og udpeger syv indsatsområder for det videre arbejde. Strategien skal efterfølgende danne grundlag for udarbejdelsen af en handlingsplan, der omsætter strategiens ord til handlinger.

Strategien tager afsæt i Vision for Holbæk Kommune og Holbæk Kommuneplan 2007-2018. I visionen for Holbæk Kommune står der bl.a., at:

- "Byrådet støtter borgere, lokale ildsjæle og foreninger i en decentral, bæredygtig udvikling af Holbæk by og de 17 mindre lokalsamfund som gode rammer om dagliglivet
- Miljøpolitikken sikrer smukke, rene, sunde og grønne omgivelser og medvirker til et kontrolleret energiforbrug. Spildevandsrensning, reduktion af energiforbruget og anden forureningsbekæmpelse prioriteres højt"

I løbet af efteråret 2008 er temaet bæredygtig udvikling blevet debatteret med lokalfora, foreninger, virksomheder, medarbejdere m.fl. Der har været en positiv interesse for emnet og en frugtbar diskussion om kommunes fremtidige udvikling. Desuden har vi fået mange gode forslag og ideer til inspiration for det videre arbejde i høringsperioden fra den 6. januar til den 3. februar 2009 og på borgermødet den 22 januar 2009. Ideer og forslag fra hele forløbet kan ses på kommunens hjemmeside www.holbaeknettet.dk > Bolig, miljø & trafik > Miljø & skadedyr > Agenda 21.

Strategiens ord skal nu omsættes til handlinger. Holbæk Kommune vil på baggrund af de mange ideer og forslag udarbejde en handlingsplan for 2010. Prioriteringen af de konkrete aktiviteter vil ske ud fra strategiens mål og kriterier på side 8-9 samt de økonomiske muligheder i budgettet for 2010.

Når den økonomiske ramme foreligger, vil dialogen med lokalfora, foreninger, virksomheder, medarbejdere m.fl. blive taget op igen.

Tak for de mange gode bidrag til Strategien for Bæredygtig udvikling.

Vedtaget i Holbæk Byråd den 25. marts 2009

Med venlig hilsen

Jørn Sørensen
Borgmester

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Indholdsfortegnelse	5
Fra vision til strategi	6
Byggeri og planlægning	10
Transport	14
Ressourcer og miljø	18
Sundhed og trivsel	22
Dialog, samarbejde og information	26
Natur	30
Tværfagligt samarbejde	34

Fra vision til strategi

Hvad er bæredygtig udvikling?

En bæredygtig udvikling er en udvikling, som opfylder de nuværende behov, uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare.

Strategi for bæredygtig udvikling er Holbæk Kommunes Lokal Agenda 21 strategi. Begrebet Agenda 21 anvendes internationalt som udtryk for en langsigtet og forebyggende indsats for at reducere brugen af ressourcer i det 21. århundrede og for at forebygge miljøkatastrofer.

Agenda 21 udspringer af FN's konference i Rio de Janeiro i 1992 om miljø og udvikling. Her vedtog regeringsledere fra store dele af verden et handlingsprogram for det 21. århundrede. Det betød, at lokale myndigheder sammen med deres befolkninger skulle arbejde for en bæredygtig udvikling.

I Danmark er det blevet fastsat i planloven, at kommunerne hvert 4. år, i første halvdel af byrådsperioden, skal fremlægge en strategi for, hvordan kommunen vil medvirke til at sikre en langsigtet bæredygtig udvikling indeholdende en miljømæssig, økonomisk, social, kulturel og demokratisk dimension.

Strategiens opbygning

Første del af strategien beskriver de politiske visioner og overordnede målsætninger for en fremtidig bæredygtig udvikling i Holbæk Kommune - og sammenhængen til kommunens øvrige planer, servicemål og servicekvaliteter. Den indeholder også en række udvælgelseskriterier, som skal benyttes ved udvælgelsen af indsatsområder og efterfølgende aktiviteter i forbindelse med handlingsplanen. Endelig er der et bud på indsatsområder og eksempler på handlinger.

Anden del beskriver de syv indsatsområder. Hvert indsatsområde har sit eget kapitel, som fortæller om igangværende indsatser og aktiviteter samt kommer med eksempler på nye.

Centrale dokumenter

Under de forskellige indsatsområder er der en kort beskrivelse af de centrale politiske styringsdokumenter, der understøtter det enkelte indsatsområde. Samtlige styringsdokumenter – visionen, servicemål og -kvaliteter, kommuneplanen og øvrige planer - kan ses på kommunes hjemmeside www.holbaeknettet.dk

Bæredygtig udvikling i Holbæk Kommune

Byrådets vision 'Hos os er der højt til loftet...'

Byrådet har vedtaget en vision for byrådets arbejde med udviklingen af Holbæk Kommune. Heraf fremgår det bl.a. at:

- "Byrådet støtter borgere, lokale ildsjæle og foreninger i en decentral, bæredygtig udvikling af Holbæk by og de 17 mindre lokalsamfund som gode rammer om dagtilværet.
- Miljøpolitikken sikrer smukke, rene, sunde og grønne omgivelser og medvirker til et kontrolleret energiforbrug. Spildevandsrensning, reduktion af energiforbruget og anden forureningsbekæmpelse prioriteres højt".

Holbæk Kommuneplan 2007-2018

Ved vedtagelsen af Holbæk Kommuneplan 2007-2018 blev det besluttet, at 'Strategi for Bæredygtig udvikling' skal udmøntes som en trestrengt miljøpolitisk indsats:

- miljøpolitiske indsatser inden for kommunen, baseret på igangværende aktiviteter samt indkomne forslag og initiativer
- kommunens egen indsats som virksomhed
- miljøpolitiske prioriteringer og indsatser som led i nationale og andre udefra kommende prioriteringer, herunder målsatte tal for besparelser på energi- og vandforbrug, CO₂-udledning mv.

Sammenhæng med øvrige planer, servicemål og servicekvaliteter

Byrådet har vedtaget, eller er på vej til at vedtage, en række servicemål og servicekvaliteter, som fastlægger byrådets politiske mål og kvaliteten af den kommunale service. I den forbindelse er der beskrevet målsætninger, der også naturligt falder ind under 'Strategi for Bæredygtig udvikling' (Lokal Agenda 21). Det er hensigten med arbejdet med bæredygtig udvikling understøtte disse målsætninger – særligt indenfor områder vedr. Teknik og miljø, Kultur og fritid, fysiske anlæg og sundhed samt sektorplanerne for affald, spildevand og vandforsyning.

'Strategi for Bæredygtig udvikling' tager derfor afsæt i de servicemål, strategier, planer og konkrete beslutninger, der har betydning for Holbæk Kommunes bidrag til en bæredygtig udvikling.

I samarbejde med kommunens afdelinger formuleres der Agenda 21-projekter, der understøtter de aktuelle servicemål og sektorplaner.

Den grundlæggende struktur

Holbæk Kommune er en helhed af by og opland.

Holbæk by er kommunens attraktive og dynamiske center for handel, service og arbejdspladser, dens sociale og kulturelle mødested. Et kraftcenter for hele Nordvestsjælland.

Oplandet er 17 selvstændigt bæredygtige lokalsamfund, hver med deres egen serviceforsyning og mødesteder; hver med et fællesskab, der løfter fælles, lokale opgaver.

Holbæk Kommunes Strategi for Bæredygtig udvikling 2008–2011

'Strategi for Bæredygtig udvikling' er en politisk strategi for kommunes bidrag til en fremtidig bæredygtig udvikling. Strategien tager afsæt i de gode ting vi allerede gør og ser på, hvor vi har behov for at gøre en ekstra indsats for at fremme og understøtte udviklingen. Strategien er også et udtryk for en politisk prioritering af indsatsen. Den udpeger 7 strategisk udvalgte emner for den fremtidige indsats.

Overordnede mål

Byrådet har vedtaget følgende overordnede mål for bæredygtig udvikling i Holbæk Kommune:

- **"Vi vil reducere udledningen af drivhusgasser, herunder udledningen af CO₂ med 3 % pr. år, i første omgang inden for kommunens egen virksomhed, men senere omfattende hele kommunen som geografisk enhed.**

Klima skal være en folkesag. Der skal gøres en indsats for at synliggøre, hvad den enkelte borger og virksomhed kan gøre for at medvirke til at nedbringe CO₂-udslippet. Holbæk Kommune skal 'feje for egen dør'. Vi skal søge at opføre og drive egne bygninger energirigtigt. Vi skal have fokus på grøn transport, så vi kan få mindsket biltrafikken, og samtidig fremme den kollektive trafik og gøre det attraktivt at tage cyklen. Endelig skal vi arbejde for udbredelsen af vedvarende energi, f.eks. vindmøller.

Mål for reduktion af hele kommunens CO₂-udledning tages op ved revision af strategien

- **Vi vil fremme en bæredygtig udvikling på tværs af sektorerne.**
Bæredygtig udvikling skal være bredt forankret i hele den kommunale virksomhed på tværs af faggrænser og sektorer. Vi skal sikre, at alle har adgang til den nødvendige viden om emnet og synliggøre interne Agenda 21-projekter. Sundhed skal fortsat prioriteres højt, og der skal iværksættes og støttes op om konkrete tiltag, som fremmer sundheden blandt borgere og kommunens ansatte.
- **Vi vil fremme og igangsætte konkrete projekter, der medvirker til at nedsætte forureningsniveauet og mindske ressourceforbruget.**
Udviklingen mod mere rigdom og velfærd må ikke ske på bekostning af miljøet. Samfundet skal bruge færre ressourcer – en opgave der påhviler både kommunen, erhvervslivet og borgerne. Holbæk Kommune skal gå foran som det gode eksempel. Desuden skal vi støtte borgere, lokale ildsjæle og foreninger i at udføre lokalt forankrede aktiviteter, der fremmer en bæredygtig udvikling og skaber gode rammer for dagliglivet.
- **Vi vil fremme samarbejdet på tværs af sektorer.**
Holbæk Kommune arbejder med brede løsninger og tænker tværfagligt, når der træffes beslutninger. Ud over økonomi bliver der taget hensyn til miljø, trafik, erhverv, sociale forhold, sundhed, uddannelse og kultur; og de relevante parter bliver hørt. Vi skal sikre, at alle aktører er med i processen og udvikle nye samarbejdsformer.

- **Vi vil fremme inddragelsen af befolkningen og virksomhederne m.fl. i en helhedsorienteret, tværfaglig og langsigtet planlægning.**
Udgangspunktet for Lokal Agenda 21 er dialog, nærdemokrati og lokalt ejerskab til at bidrage til en bæredygtig udvikling. Ved at prioritere og fremme medindflydelse og inddragelse af borgerne, erhvervslivet og foreningerne baner vi vejen for en positiv udvikling i Holbæk Kommune.

- **Vi vil skabe en større bevidsthed om bæredygtig udvikling.**
Som individer og samfund kan vi gøre noget ved de udfordringer, som vi ved noget om. Derfor skal vi sikre, at så mange som muligt får adgang til viden og information om emnet. Holbæk Kommune skal være synlig og aktiv i denne proces bl.a. via vejledning, kampagner mm. Informationen skal være nærværende for de aktuelle målgrupper.

Kriterier for valg af indsatsområder og aktiviteter

For at sikre sammenhæng mellem kommunens overordnede målsætninger for bæredygtig udvikling samt valg af indsatsområder og efterfølgende aktiviteter (handlingsplanen) er der fastsat en række udvælgelseskriterier.

De enkelte indsatsområder og aktiviteter udvælges efter følgende kriterier, som er udarbejdet med udgangspunkt i de overordnede mål:

- Indsatsområder og aktiviteter der reducerer CO₂-forbruget mest muligt
- Aktiviteter, der sikrer bæredygtighed for de næste generationer ved beslutninger med langt tidsperspektiv
- Indsatsområder og aktiviteter der er lokalt forankrede
- Aktiviteter der giver hurtige, synlige og målbare resultater - 'de lavthængende frugter'
- Aktiviteter der kan gennemføres inden for det eksisterende budget og/eller er økonomisk selv-bærende
- Aktiviteter, der motiverer, engagerer og inspirerer kommunens ansatte, borgere og virksomheder til at arbejde aktivt og sammen for at skabe en bæredygtig udvikling
- Holbæk Kommune skal gå foran som det gode eksempel og 'feje for egen dør'

Med afsæt i ovenstående har byrådet valgt følgende indsatsområder for det videre arbejde:

1. Byggeri og planlægning
2. Transport
3. Ressourcer og miljø

4. Sundhed
5. Dialog, samarbejde og information
6. Natur
7. Tværfagligt samarbejde

Handlingsplanen – fra ord til handling

Strategi for Bæredygtig udvikling konkretiseres ved en handlingsplan, der omsætter strategiens ord til handlinger i form af konkrete indsatser og aktiviteter. Handlingsplanen tager afsæt i de overordnede målsætninger for arbejdet med særligt fokus på kommunens klimaindsats, herunder CO₂-reduktionsmålet på 3 % om året.

Strategi for Bæredygtig udvikling sætter de overordnede rammer for arbejdet med bæredygtig udvikling. Handlingsplanen omsætter strategiens overordnede målsætninger til en række delmål og aktiviteter inden for de forskellige indsatsområder.

Handlingsplanen skal indeholde en liste over de konkrete projekter og aktiviteter med tidsplan for det enkelte projekt, ansvarlig organisation, samarbejdspartnere, samt de konkrete mål som aktiviteternes succes kan vurderes på.

Handlingsplanen udarbejdes i samarbejde mellem kommunens afdelinger og på baggrund af de input Holbæk Kommune har modtaget i forbindelse med det indledende arbejde og høringen.

Arbejdet med Handlingsplanen påbegyndes umiddelbart efter den endelige vedtagelse af Strategi for Bæredygtig udvikling. Handlingsplanen skal vedtages endeligt i forbindelse med budgetforhandlingerne i efteråret 2009.

Koordinering og evaluering af arbejdet med bæredygtig udvikling

'Strategi for Bæredygtig udvikling' og handlingsplanen vedtages endeligt af byrådet. Holbæk Kommune er efterfølgende ansvarlig for koordinationen af de aktiviteter og projekter, der følger af strategien og handlingsplanen.

'Strategi for Bæredygtig udvikling' evalueres i forbindelse med udarbejdelsen af en ny strategi hvert fjerde år inden udgangen af den første halvdel af valgperioden. Evalueringen vurderer arbejdet med bæredygtig udvikling i forhold til planlovens krav og den af byrådet vedtagne strategi.

Handlingsplanen skal evalueres og revideres årligt i forbindelse med budgetforhandlingerne. Evalueringen af handlingsplanen sker med udgangspunkt i de konkrete mål og succeskriterier, der er opstillet i handlingsplanen.

Byggeri og planlægning

- renovering og nybyggeri på fornuftens fundament

I Danmark udgør energiforbruget i bygninger ca. 40 procent af det samlede energiforbrug. To tredjedele af dette energiforbrug går til opvarmning og drift af bygningerne. En reduktion af energiforbruget i bygninger har derfor stor effekt, når det handler om at nedbringe udslippet af CO₂.

Nybyggeri kan opføres, så det har et meget lavt energiforbrug. Den største varige reduktion af energiforbruget kan man imidlertid opnå ved renovering af ældre bygninger. Ved at udskifte vinduer og efterisolere de dårligste ydervægge, gulve og tage kan der spares ca. 30 % af energiforbruget. Isoleringskravene blev skærpet første gang i 1979, men ca. 75 % af alle bygninger i Danmark er opført før 1979. I Holbæk Kommune er ca. 74 % af boligerne opført før 1979 og 8,5 % efter 2000. Der forventes fortsat en del nybyggeri i kommunen som følge af udflytning fra Hovedstadsområdet.

Bæredygtigt byggeri handler også om at tage hensyn til naturen og miljøet, at skabe et godt indeklima og at

etablere gode og sikre udearealer for de, der bor i bygningerne. Derfor er det vigtigt, at der vælges miljøvenlige byggematerialer. Det kan f.eks. være træ, som ikke er trykimprægneret eller materialer uden PVC.

Korte afstande mellem bolig, arbejdsplads og servicefunktioner samt gode muligheder for at gå og cykle eller benytte kollektiv trafik medvirker til en bæredygtig udvikling. Det er vigtige fokusområder i kommuneplanen. Fremtidige vandstandsstigninger i fjordene som følge af klimaforandringer betyder, at nye byområder måske skal trækkes længere væk fra kysten, og at eksisterende byområder skal beskyttes mod oversvømmelser.

Nye byområder bliver mere bæredygtige, hvis vi fastholder beplantning og naturområder, genanvender regnvand, reserverer areal til affaldssortering, genbrug og kompostering og placerer byggeri, så der er mulighed for at udnytte solenergi og opnå velfungerende uderum. Derfor er det vigtige fokusområder i lokalplanlægningen.

Hvad gør vi allerede?

Der er allerede gjort forskellige tiltag for at fremme bæredygtighed i forbindelse med byggeri og planlægning, herunder:

Gennemgang af kommunens bygninger

Gennemgang af alle kommunens bygninger med vurdering af bygningernes udvendige tilstand (registrering i database, vedligeholdelsesøkonomi, planlægning af periodisk gennemgang osv.)

Energimærkning af kommunens bygninger

Energistyrelsen har fastsat krav om, at alle kommunale bygninger skal gennemgås af en uvildig energirådgiver, der efterfølgende udsteder et energimærke for bygningen.

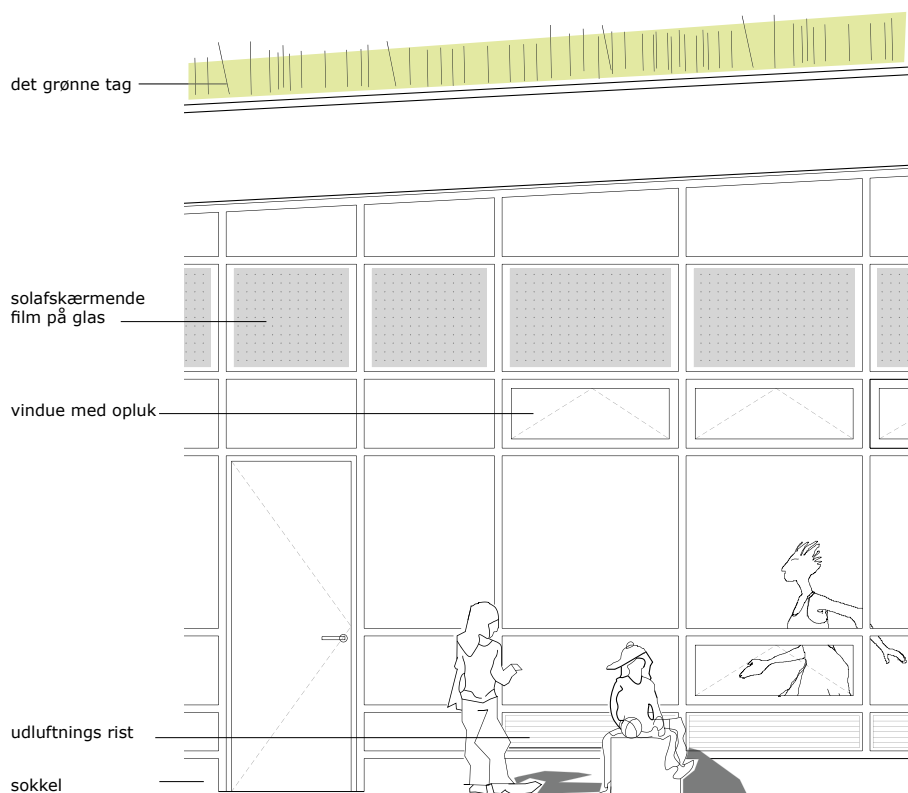
Energimærket er en opgørelse over bygningens energimæssige tilstand beregnet ud fra en normal anvendelse af bygningen sammenlignet med andre bygninger af samme type. Energimærket giver oplysninger om ejendommens energiforbrug og mulighederne for at opnå besparelser gennem en række konkrete rentable tiltag. Energimærket omfatter energiforbrug til opvarmning og elforbrug til belysning, ventilation og køling og indeholder desuden information om vandforbrug.

Energimærkets formål er at give brugere og administratoren en hurtig og overskuelig information om bygningens aktuelle energimæssige ydeevne, om energiforbruget i bygningen og om de omkostninger, der er forbundet med dette forbrug.

Holbæk Kommune har ansat et konsulentfirma til at gennemføre opgaven med energimærkning af samtlige kommunale ejendomme.

Tiltag ved renovering og ombygning af kommunens bygninger

Døre og vinduer bliver udskiftet til alu eller træ-alu materialer for at minimere vedligeholdelsesudgifter. Ruder bliver udskiftet til lavenergiruder eller suppleret med forsatsruder. Der anvendes lavenergi lyskilder med tænd/sluk følere. PVC og blyholdige materialer undgås. Ved centralvarmeanlæg vurderes mulighederne for at undgå fossile brændstoffer. F.eks. er der etableret jordvarmeanlæg tre steder indtil videre. Ventilations- og varmeanlæg udføres så energibesparende som muligt.

Bæredygtige lokalområder

Holbæk by og de 17 lokalområder er baseret på et princip om, at hvert lokalområde skal være selvforsynende med "basisservice" som skole, institutioner og dagligvarebutik for at nedbringe forbruget af transport. Ifølge kommuneplanen må boligudbygningen kun ske i lokalcenterbyerne og ikke i de mindre landsbyer.

Bæredygtig byudvikling

I kommuneplanen er der udpeget områder i Holbæk by til omdannelse og fortætning. Hermed reduceres arealforbruget til byudvikling. Desuden er der udpeget kulturmiljøer og bevaringsværdige bygninger med henblik på at bevare kulturarven.

Bæredygtig landdistriktsudvikling

Holbæk Kommune samarbejder med Odsherred, Kalundborg og Sorø kommuner om at sætte fokus på bæredygtig landdistriktsudvikling med hensyn til både bosætning, erhverv og natur.

Lokalplaner

I alle nye lokalplaner bliver der stillet krav om, at nye boliger skal opføres som lavenergihuse i minimum energiklasse 2. Der arbejdes videre med en servicekvalitet om flere bæredygtige elementer i lokalplaner. Konsekvenserne af at kræve lavenergiklasse 1 undersøges nærmere med henblik på eventuel tidligere implementering end 2015."

Hvad kan vi gøre mere?

Det er vigtigt at fokusere på bæredygtighed i alle former for kommunal planlægning, og det er vigtigt at indarbejde bæredygtige løsninger i det kommunale byggeri både ved nybyggeri og ved om- og tilbygninger samt renovering.

Desuden kan information til private bygherrer om bæredygtig udformning af byggeri og udearealer gøres let tilgængeligt via kommunens hjemmeside.

glas facader

træ facader
- sølv/hvid malede

vægge: malede
- partielt beklædt med akustikregulerende filt

gulv: linoleum

lofter:
lyse træbeton

Centrale dokumenter

Holbæk Kommuneplan 2007-2018

I Kommuneplanen er der bl.a. fastsat et mål om, at byrådet vil inddrage de lokale fora i valg og prioritering af boligtyper og udformning af nye boligområder gennem lokalplanlægningen, samt profileringen og perspektiveringen af det enkelte lokalcenters udvikling. Desuden er der fastsat et mål om, at byrådet vil sikre, at varmeforsyningen inden for kommunen sker på en miljøvenlig og energioekonomisk måde. Der skal udarbejdes en samlet varmeforsyningsplan.

Servicemål

- 1.29 Køb og salg af fast ejendom. Det er byrådets mål gennem køb og salg af fast ejendom at styre den planmæssige udvikling af kommunen, herunder ikke mindst byudviklingen, i overensstemmelse med kommuneplanen.
- 1.30 Drift og vedligeholdelse af kommunalt ejede bygninger. Byrådet vil sikre den bedst mulige anvendelse af de midler, der hvert år afsættes til drift og vedligehold af de kommunalt ejede bygninger. Jura- og Ejendomsafdelingen udarbejder drifts- og vedligeholdelsesplaner for den udvendige vedligeholdelse af alle kommunalt ejede bygninger inklusiv angivelse af udgiftsniveau. Den enkelte bruger har ansvaret for den indvendige vedligeholdelse af kommunalt ejede bygninger, samt for vedligeholdelse af udendørsanlæg (hegn, træer, vinterforanstaltninger mv.).
- 1.31 Ny- og tilbygninger, ombygninger mv. Byrådet vil sikre den bedst mulige anvendelse af de midler, der hvert år afsættes på budgettet til udvidelse og ombygning af den kommunalt ejede bygningsmasse. Jura- og Ejendomsafdelingen har ansvaret for planlægning og gennemførelse af byggeprojekter på investeringsoversigten. Afdelingen udarbejder i samråd med brugerne byggeprogram inklusiv angivelse af udgiftsniveau.

Bussen er en letvægtsbus
- for dig og miljøet

Transport

- et kollektivt og privat ansvar

Transportsektoren er samlet set vokset i takt med den økonomiske vækst siden 1990'erne, og omkring 30 % af Danmarks samlede energiforbrug anvendes til transport. Transportsektoren står således for 60 % af Danmarks olieforbrug og er næsten 100 % afhængig af olie. Udviklingen i trafikken bidrager væsentligt til luftforureningen og CO₂ udledningen. Luftforurening og dens miljøbelastning stammer primært fra emissioner af kuldioxid (CO₂), kvælstofoxider (NO_x), kulbrinter (HC), svovldioxid (SO₂) og sundhedsskadelige partikler. Desuden bidrager transportsektoren til belastning med støj fra veje.

En stor del af den trafikafledte miljøbelastning stammer fra privatbilismen. Personbiler tegner sig for ca. 80 % af persontransporten. Færre biler i byen vil være godt for miljøet. Reduktion af støj og en bedre luftkvalitet vil være godt for sundheden, og mindre trængsel på vejene vil øge livskvaliteten. Det er derfor vigtigt at styrke byens strukturer, så det bliver attraktivt for flere at tage cyklen. Samtidig skal der sættes på at forbedre den kollektive trafikbetjening og samspillet mellem den kollektive og den private persontransport. Transportvaneundersøgelser viser, at persontransporten fordeler sig med ca. 1/3 arbejdskørsel,

ca. 1/3 fritidskørsel og ca. 1/3 indkøb og lignende. Den gennemsnitlige turlængde stiger jo mindre byen er.

Omkring 80 % af kommunens 69.800 indbyggere (1.1.2008) bor i Holbæk by eller i et af de 17 lokalcentre, som alle bliver betjent af bus og eventuelt tog. 60 % af befolkningen bor i de syv stationsbyer langs Nordvestbanen, 9 % i de fire lokalbanebyer og 11 % i de syv lokalcentre, som kun har busbetjening. Omkring 14.000 eller ca. 20 % af kommunens indbyggere bor i landdistrikter.

I Holbæk Kommune pendler 42,7 % af de beskæftigede. Den gennemsnitlige pendlingsafstand er på 25,7 km, mod 24,9 km i regionen og 18,9 km på landsplan.

Transporten skal finde former, der skaber mindre trafik, færre ulykker og mindre forurening - uden at tilgængeligheden og mobiliteten skal begrænses.
Grønt ansvar - Danmarks nationale strategi for en bæredygtig udvikling

Hvad gør vi allerede?

Der er allerede gjort forskellige tiltag for at fremme bæredygtighed og trafik, herunder:

Letvægtsbusser

Den 1. april 2008 er der sat 6 nye letvægtsbusser ind som bybusser i Holbæk by. De bruger 10-15 % mindre brændstof end de almindelige busser og sparer miljøet for en udledning af 54 ton CO₂ om året.

Omlægning af postrute, cykeldistrikter m.v. på de kommunale arbejdspladser

Kommunen har omlagt den interne postrute og sparer herved 250 kørte km om ugen.

Sundhedsplejen anvender muligheden for cykeldistrikter i Holbæk by - og meddeler det i stillingsannoncer.

Kommunens medarbejdere har cykler til rådighed, som kan benyttes til kortere ture for eksempel i forbindelse med møder, besigtigelse mv.

Læring

Flere af kommunes børneinstitutioner og skoler lærer børn at gå og cykle sikkert i trafikken. Bl.a. ved gå- og cykleprøver. Mange skoler deltager i den årlige 'Alle børn cykler' kampagne. Flere skoler har skolepatruljer, der hjælper de små sikkert over vejen.

Stiplan

Stiplanen er under udarbejdelse og forventes offentliggjort i begyndelsen af 2009. Målet for de kommunale stier er at udvikle fremkommeligheden, sikkerheden og trygheden samt adgangen til naturen. Stiplanen skal medvirke til at sikre et sammenhængende stinet af både trafikstier og rekreative stier. Planen skal samtidig sikre grundlaget for prioritering af midler til anlæg af stier.

Busplan

I Busplan for Holbæk Kommune fremgår det af handlingsplanen, afsnit 10, at den kollektive trafik i Holbæk har tre hovedopgaver:

- 1) Socialt at give et transporttilbud til personer uden andre muligheder
- 2) Trafikalt at give bilister et alternativ
- 3) Miljømæssigt at udføre transporten på den miljømæssigt bedste måde

Den kollektive transport skal være et bæredygtigt alternativ til privatbilen, og det er derfor vigtigt med et øget fokus på en effektiv udnyttelse af busserne og indførelse af en miljøvenlig teknologi. Den vedtagne målsætning om en reduktion af CO₂-udledningen på 3 % årligt skærper disse krav yderligere.

Trafiksikkerhedsplan

Trafiksikkerhedsplan er under udarbejdelse. Planen prioriterer investeringer i tryk og sikker færdsel med særligt fokus på skoleveje.

Erhvervssamarbejde

Holbæk Kommune indgår, sammen med Sorø, Slagelse, Kalundborg og Odsherred kommuner, i Erhvervssamarbejde Vestsjælland. Samarbejdet er etableret i slutningen af 2008 og altså under opbygning, men det forventes bl.a. at kunne fokusere særligt på energi- og klimaforhold som fælles tema. Det kan f.eks. ske med afsæt i de tre nordvestsjællandske kommuners samarbejde om vindmølleplanlægningen og Kalundborgs særlige status i et sjællandsk energisamarbejde og omhandle energieffektiv lokalisering af erhverv.

Boligudviklingen

Holbæk by og de 17 lokalområder er baseret på et princip om, at hvert lokalområde skal være selvforsynende med 'basisservice' som skole, institutioner og dagligvarebutik. Det er med til at mindske behovet for transport i hverdagen. Kommuneplanen angiver, at der kun kan foregå boligudbygning i lokalcenterbyerne med kommunale servicetilbud - og ikke i de mindre landsbyer.

Landdistriktsudvikling

Holbæk Kommune samarbejder med Odsherred, Kalundborg og Sorø om at sætte fokus på bæredygtig landdistriktsudvikling med hensyn til både bosætning, erhverv og natur.

Hvad kan vi gøre mere?

Vi skal have fokus på grøn transport, så vi kan få mindsket biltrafikken og herved reduceret CO₂-udslippet. Det kan bl.a. gøres ved at fremme den kollektive trafik og gøre det mere attraktivt at tage cyklen. Vi bør arbejde for, at forholdene for de bløde trafikkanter forbedres eksempelvis ved at forfordeler trafikmønstret for de bløde trafikkanter frem for privatbilismen.

Vi bør fortsat indgå i regionale samarbejder bl.a. med henblik på at arbejde for, at den kollektive transport skal være et bæredygtigt alternativ til privatbilen og et attraktivt tilbud for regionens borgere. Desuden kan vi medvirke aktivt til, at areal- og trafikplanlægningen mindsker transportforbruget mest muligt.

Centrale dokumenter

Byrådets vision 'Hos os er der Højt til loftet'

Her står der bl.a., at Holbæk Kommune skal sikre bæredygtige lokalsamfund, hvilket også indebærer, at skabe smukke og trafiksikre omgivelser.

Kommuneplan 2007-2018

Byrådet har med kommuneplanen fastsat et CO₂ reduktionsmål på 3 % om året. I kommuneplanen står desuden, at byrådet, via samarbejdet om den regionale udviklingsplan, vil i dialog med vore naboer m.fl. i arbejdet for at fremme en velbegrunderet fordeling og prioritering af de statslige investeringer i den overordnede infrastruktur og arbejde for, at trafikbetingelserne til hovedstadsområdet forbedres gennem statslige investeringer i infrastruktur og togdrift.

Servicemål

- 5.1 Servicemål for byfornyelse. Målet er bl.a. skal sikre og udvikle de bystrukturer – bymidten, havnen, byens grønne områder og vej- og stinettet osv. – der er forudsætninger for en bæredygtig udvikling.
- 5.8 Servicemål for veje. Målet er en god infrastruktur, blandt andet for at sikre bæredygtige lokalsamfund og gode forbindelser til hovedstadsområdet. Målet er desuden, at standarden af veje, broer og tekniske anlæg som minimum er på niveau med standarden pr. 1.januar 2007, således at vejkapitalapparatet ikke forringes.
- 5.18 Servicemål om kollektiv trafik. Målet er, at der udarbejdes en "Busplan for Holbæk Kommune", hvori der bl.a. skal fastlægges krav til serviceniveau for betjening af kommunens borgere via busdrift (rutekørsel) og behovsstyret trafik.
- 6.24 Servicemål for sundhed i Holbæk Kommune. Visionen er at skabe rammen for det gode liv, bl.a. ved mere og bedre velfærd og ved at fremme borgernes sundhed og trivsel. Se desuden Sundhedsplanen.

Ressourcer og miljø

- forbrug med omtanke og samvittighed

Det er nødvendigt at anvende naturens ressourcer. En bæredygtig anvendelse indebærer dog, at vi begrænser brugen af ikke fornybare ressourcer. Samtidig er det vigtigt, at vi ikke anvender fornybare ressourcer hurtigere end, at de kan gendannes, og at vi i højere grad genanvender ressourcerne. En bæredygtig anvendelse af ressourcerne kræver også, at vi ændrer vores forbrugsmønstre.

Fremstilling, brug og bortskaffelse af produkter kan skade mennesker og miljøet. Det store antal af kemiske stoffer, udledninger og affald kan påvirke sundheden, miljøet og naturen negativt.

Hver dag skaber hver eneste dansker ca. 7 kg affald. Det svarer til en årlig produktion af ca. 14 millioner tons affald. Generelt har der, som følge af den økonomiske vækst og det dermed øgede forbrug, været en stigning i affaldsmængden i de senere år.

Affald har ikke kun betydning i forhold til ressourceforbruget men også i forhold til de globale klimaforandringer, da deponering af affald på lossepladser bidrager med et betydeligt udslip af drivhusgassen metan. Det er derfor også i denne forbindelse vigtigt med affaldsforebyggelse, samt genanvendelse af så meget af affaldet som muligt.

For at opnå bæredygtighed i verden skal de industrialiserede lande indenfor de næste 30 år reducere ressourceforbruget og miljøbelastningen til en 1/4 af det nuværende niveau.

Spildevand renses i dag i alle byområder. Men udledning af forurenede spildevand i det åbne land har betydning for vandkvaliteten i vore søer og vandløb. Ofte ledes spildevandet i det åbne land urensset fra septiktanken ud i et nærliggende vandløb. Desuden kan nedsivende forurening fra spildevand i følsomme drikkevandsområder have en negativ betydning for grundvandsressourcer. En overordnet beskyttelse af drikkevandsmagasinerne er derfor vigtig for at bevare rent drikkevand i generationer fremover og undgå rensning af drikkevandet.

Ved rensning af spildevand i det åbne land er det også vigtigt at etablere/fastholde nedsivning af spildevand, hvor det er muligt eller tilskynde til alternativ afledning af spildevand i eksempelvis pilerensningsanlæg, frem for at lede spildevand til renseanlæg, hvor der anvendes store mængder energi til rensning.

Vandforbruget i Danmark er gået en del ned i løbet af de senere år, men til gengæld kan flere store grundvandsdannende områder ikke anvendes mere på grund af forurening med miljøfremmede stoffer. Grundvandet er en fornybar ressource, men pumper vi mere grundvand op, end der bliver dannet, vil grundvandstanden falde. Det kan gå ud over vandkvaliteten og i værste fald gøre vandet udrikkeligt. Men et faldende vandspejl kan også have negative konsekvenser for naturen, da åer og vådområder i sommerhalvåret, hvor fordampningen er stor, er afhængige af at få vand fra grundvandsmagasinerne.

Brug af vedvarende energi - vindenergi, jordvarme, solceller og varmeproduktion fra afbrænding af halm, træ og biogas - er vigtigt. Disse energiformer er CO₂ neutrale. Ved afbrænding af halm, træ og biogas bliver der ikke dannet mere CO₂ end, hvis det var blevet nedbrudt naturligt.

Vores brug af ikke fornybare ressourcer, såsom metaller, mineraler, olie og gas og den hermed forbundne produktion af affald, giver anledning til en lang række negative konsekvenser for miljø og sundhed.

EU's Miljøhandlingsprogram 2001

Hvad gør vi allerede?

Der er allerede gjort forskellige tiltag for at fremme bæredygtighed i forbindelse med ressourcer og miljø, herunder:

Nedbringelse af ressourceforbruget i kommunens skoler og institutioner

En del skoler og institutioner i kommunen har allerede indført både el- og vandbesparende samt andre ressourcebesparende foranstaltninger. Samtidig arbejdes der med at gøre børnene mere bevidste om at spare på energien.

Grøn IT i kommunen

IT afdelingen arbejder på at mindske strømforbruget ved at halvere antallet af fysiske servere.

Fokus på energiforbruget i Holbæk Forsyning

Holbæk Forsyning har planer om at deltage i et projekt, hvis formål er at udvikle og implementere et intelligent styrings-, regulerings- og overvågningssystem, der har fokus på energiforbrug. Systemet skal sikre, at der konstant holdes øje med, at forsyningens driftsanlæg (pumpeinstallationer til rent vand og spildevand, renseanlæg mv.) drives energimæssigt optimalt. Målet er en blivende energibesparelse på 20 – 25 % eller mere, hvilket svarer til en besparelse på ca. 1,2 mio. kWh om året.

Projektet vil også være med til at fastholde medarbejdernes fokus og entusiasme, når det gælder energirigtig drift. Resultaterne af forsyningens løbende arbejde med energioptimering vil komme til at fremgå af kommunens hjemmeside, så kommunens borgere kan følge med i kommunens arbejde for at nå målet om at reducere CO₂-udslippet med 3 % pr. år.

Natslukning på offentlig veje

Vejbelysning på hovedstrøg og i bykerner samt ved signalanlæg mv. brænder i hele lygtetændingstiden, mens øvrig vejbelysning på offentlige veje slukkes i fire timer om natten. Natslukningen sættes i værk, hvor anlæggene er ombygget og klar til natslukning. For de øvrige vejbelysningsanlæg slukkes om natten, efterhånden som anlæggene bliver bygget om. Besparelsen forventes at blive på ca. 1 million kWh om året.

Affaldsplan 2009 – 2020

Holbæk Kommune er i gang med at udarbejde en affaldsplan for perioden 2009 – 2020.

Affaldssortering

Affaldet bliver sorteret i fraktionerne: Genbrug, forbrænding og deponering. Ved at sortere flest mulige fraktioner ud, bliver der sparet på naturressourcerne, genbrugt energi fra affaldsforbrændingen som fjernvarme, og der bliver mindre affald til slutdeponering. Desuden sikrer frasortering af det farlige affald, at det behandles på forsvarlig vis på f.eks. Kommune Kemi. I Holbæk Kommune sorteres der ved indsamlingsordningen fra dagrenovation i 5 fraktioner: Rest- og bioaffald samt glas, papir og batterier.

Vejning af affald motiverer til at minimere omfanget af rest- og bioaffald.

På de fem genbrugsstationer bliver affaldet sorteret, og følgende fraktioner bliver genbrugt og genanvendt: Gips, pap, papir, jern og metal, dæk, imprægneret træ, beton og tegl, pvc, glas og flasker, tøj og sko, radio, tv og video, it- og teleudstyr, små husholdningsapparater, lyskilder, akkumulatorer, haveaffald, træstubbe, farvet og klar plastfolie, plastdunke, vinduesglas og rammer.

Spildevandsplan

Holbæk Kommune er i gang med at udarbejde en spildevandsplan, hvis formål er at styrke indsatsen for at opnå en forbedring af afløbsforholdene fra ejendomme i det åbne land og dermed beskytte åer, søer og grundvandsmagasiner. Spildevandsplanen vil også forsøge at afdække, hvordan vi håndterer de meget store mængder regnvand, som bliver hyppigere og kraftigere fremover grundet påvirkninger fra klimaforandringer verden over.

Vådområder

Et vådområde ved Løvenborg er under etablering. Det giver mere natur og fremmer biodiversiteten, men der sker også en kvælstoffjernelse til gavn for tilstanden i Isefjorden og en nedbringelse af CO₂ udledningen. Der er planer om etablering af flere vådområder, se under naturafsnittet.

Vedvarende energi

Holbæk Kommune har udarbejdet et forslag til en vindmølleplan, som udlægger fem områder i kommunen, hvor der kan opsættes store vindmøller. Planen giver mulighed for at opstille 24-25 store vindmøller, som forventes at have en årlig produktion på mellem 254.000 – 330.500 MW, hvilket svarer til elforbruget i 48.000 – 60.000 parcelhuse uden elvarme.

Hvad kan vi gøre mere?

Det er vigtigt at have fokus på at reducere forbruget af energi, materialer, naturressourcer, at begrænse affaldsproduktion, og at øge genanvendelse. Ved at reducere forbruget af ikke fornybare ressourcer begrænser vi udledningen af drivhusgasser. Det er også vigtigt at begrænse forureningen ved at mindske spredningen af forurenende stoffer til vand, luft og jord samt fremme brugen af vedvarende energiformer.

Centrale dokumenter

Byrådets vision

Miljøpolitikken sikrer smukke, rene, sunde og grønne omgivelser og medvirker til et kontrolleret energiforbrug. Spildevandsrensning, reduktion af energiforbruget og anden forureningsbekæmpelse prioriteres højt.

Kommuneplan 2007- 2018

Der fremgår af kommuneplanen, at der skal udarbejdes planer for vindmøller, grundvand, spildevand og vandforsyning,

Service mål

- 5.6 Servicemål for miljøbeskyttelse. Målet er at værne om naturen og miljøet, så udviklingen sker på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers levevilkår og bevarelse af dyre- og planteliv, d.v.s. forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand og jord og undergrund, samt vibrations- og støjgener, fremme anvendelsen af renere teknologi samt genanvende og begrænse problemer med affaldsbortskaffelse.
- 5.15 Servicemål om bortskaffelse af affald. Målet er, at bortskaffelse og genanvendelse af affald samlet set mindst skal leve op til de til enhver tid gældende miljøkrav. Bortskaffelsen af affald skal ske på den økonomisk mest optimale måde under hensyntagen til målene for miljø og service. Borgerne skal opleve en høj service ved brug af såvel indsamlingsordninger som bringeordninger.
- 5.16 Servicemål om forsyning med drikkevand. Målet er at udarbejde en vandforsyningsplan, som sikrer vand af god kvalitet til borgerne. Planen skal sikre beskyttelse af det indpumpede vands kildepladser. Forsyningssikkerheden skal styrkes. Vandledningerne skal være tætte, så unødigt vandspil undgås.
- 5.17 Servicemål for håndtering af spildevand. Målet er, at der udarbejdes en spildevandsplan. Recipienten skal over en firårig periode udvise en stigende renhedsgrad, regnvandsbaserede overløb skal halveres og ved afledning af regnvand forsøges det i stigende omfang at anvende naturnære metoder som nedsivning frem for etablering af separate regnvandsledninger.

Servicekvaliteter

- 5.6.6 Håndtering af erhvervsaffald. Virksomheder og borgere kan få vejledning i korrekt affaldshåndtering.
- 5.6.7 Håndtering af farligt affald. Genbrug af affald mindst skal leve op til gældende krav.
- 5.6.8 Tilladelse til jordvarmeanlæg. Tilladelser gives, hvis anlægget overholder retningslinjerne i kommunens vandforsyningsplan.
- 5.6.4. Vandindvinding og grundvandsbeskyttelse. Kommunen skal sikre grundvandsbeskyttelsen ved at lave en indsatsplan ud fra den kortlægning, som Miljøcenter Roskilde har foretaget. Desuden skal indvindingen ske på en bæredygtig måde.

Sundhed og trivsel

- den sikre vej til det gode liv

Sundhedsbegrebet er bredt og rummer meget, og miljø er blot en af de mange faktorer, som betyder noget for vores sundhed. Udover de biologiske forudsætninger afhænger vores sundhed også af vores livsstil og de fysiske og sociale forhold, som vi lever under.

Vores sundhed bliver bl.a. påvirket af livsstilsfaktorer og miljøfaktorer. Miljøfaktorerne kan være både negative og positive. De negative kan være kemiske stoffer, bakterier, støj, partikler i luften mv., som vi

udsættes for i miljøet, i fødevarer, i arbejdslivet og i vores fritid. Især børn er følsomme overfor disse påvirkninger.

De positive miljøfaktorer kan f.eks. være trygge, grønne og sundere forhold i byerne samt gode boligforhold. Af livsstilsfaktorer er det især alkohol, rygning, usund kost og manglende motion, som kan påvirke vores sundhedstilstand negativt og medvirke til sygdom.

Sammenlignes borgernes sundhedstilstand i Holbæk Kommune med tal fra Sundheds- og Sygelighedsundersøgelserne i Danmark (susy), er der en række områder, hvor sundhedstilstanden kan forbedres. Det drejer sig om: sygefravær, selv vurderet helbred, stress, overskridelser af genstandsgrænser, kontakt til venner og bekendte og social støtte i tilfælde af sygdom.

Sundhed er en tilstand af fuldstændig fysisk, psykisk og socialt velbefindende og ikke blot fravær af sygdom og svækkelse.

WHO`s definition på sundhed.

Hvad gør vi allerede?

Der er allerede gjort mange tiltag for at fremme sundhed og trivsel i Holbæk Kommune. Nedenfor er nævnt et udpluk.

Sundhedsplan 2008

Sundhedsplan Holbæk 2008+ er den første samlede plan for sundhedsområdet. Den blev vedtaget i oktober 2007 og angiver rammerne og retningslinjerne for de sundhedspolitiske indsatser i Holbæk Kommune.

Sundhedsprofil

Gennem en spørgeskemaundersøgelse i 2006, blev sundhedsprofilen for Holbæk Kommunes borgere mellem 16-79 år kortlagt. Undersøgelsen blev gennemført på lokalområdeniveau og gav et indblik i borgernes sundhedskapital (KRAM) og sociale kapital (netværk/tryghed/trivsel)

KRAM – faktorerne

"Støtte til livsstilsændring" udvikles som et nyt tilbud målrettet borgere, der er i risiko for at udvikle eller allerede har en livsstilsrelateret sygdom. Støtte til livsstilsændring ydes efter henvisning og støtter borgeren i at ændre livsstil i forhold til kost, rygning, alkohol og motion. Varighed 1 år. Heri vil være tilbud i form af "Motion som behandling" og "Kostvejledning som behandling".

Rygestop er et tilbud til alle borgere. Unge har desuden mulighed for at deltage i Rygestop-events på skoler og uddannelsesinstitutioner.

Byfornyelses- og boligstrategier

I forbindelse med henholdsvis arbejdet omkring byfornyelses- og boligstrategierne og handlingsplanerne i boligområder, er det vigtigt at kende til områdernes sociale kapital. I 2009 vil den sociale kapital (*netværk/tryghed/trivsel*) blive målt i Bjergmarken og Agervang. I arbejdet indgår også undersøgelse af mulighederne for brug af "sociale" viceværter.

Sundhedskonsekvensvurdering

Udvikling af sundhedsscreening i lokalplaner i samspil med miljøvurderingen. Der er nedsat en arbejdsgruppe med repræsentation fra Planafdelingen og Sundhedsteamet – begyndelse til sundhedsforum med plan, teknik og miljøafdeling.

Projekt livsstil

Sundhedsprojektudvalget havde i 2008 afsat 1,6 mio. kr. rettet mod forebyggelse af livsstilsrelaterede sygdomme. Det blev besluttet at bruge midlerne i 2008 målrettet i forhold til dagpengemodtagere i jobcentret. Det indebærer, at sundhedstilbud indgår aktivt i indsatsen for at gøre dagpengemodtagere selvforsørgende.

I 2009 er det planlagt at anvende puljen til projekt om "læring om kost og bevægelse i daginstitutioner og skoler". Byrådet har i forbindelse med budgetlægning for 2009 besluttet at reducere puljen til 0,4 mio. kr.

Sundhedskurser for kommunens ansatte

Holbæk Kommune tilbyder deres ansatte sundhedstjek samt forskellige kurser i bl.a. rygestop, kostvejledning, stress og førstehjælp.

Servicemål for mad/drikke og måltider

Holbæk Kommunes Sundhedsprojektudvalg har godkendt servicemål for kost for alle kommunale eller foreningsdrevne tilbud, hvor Holbæk Kommune finansierer/medfinansierer kosttilbud. Servicemålet afventer dog godkendelse i byrådet.

Servicemålet retter sig mod sundhedsfremme og den borgerrettede forebyggelse. I forhold til ernæring knytter målet sig op på de "8 kostråd" og Sundhedsstyrelsens og Fødevarestyrelsens anbefalinger. Desuden er det målet, at mindst 75 % af fødevarerne skal være økologiske.

Patientuddannelse – 'Lær at leve med kronisk lidelse'

Uddannelsen tilbydes borgere med en kronisk sygdom og deres pårørende. Formålet er at give deltagerne bedre livskvalitet og redskaber til at tackle de udfordringer, der følger med kronisk sygdom.

Social bæredygtighed handler om velfærd, rummelighed, social integration, forebyggelse og socialt ansvar. Om hvordan vi indretter os i samfundet, i familierne og på arbejdspladserne – forholdet til omgivelserne, og hvordan vi tager ansvar for hinanden og deltager i sociale, kulturelle og demokratiske processer.

Værdier i Socialpolitikken, Socialministeriet 2003

Forebyggelse af seksuelt overførbare sygdomme

Opgaven er beskrevet med forslag til indsats. Der skal arbejdes videre med nedenstående tilbud, konkretisering og den organisatoriske placering i samarbejde med Sundhedsplejen og Folkeskolen:

- Rådgivningscenter: Hvor mange timer skal der holdes åbent? Hvilke faggrupper? Undervisningsmateriale?
- Ekstra undervisning til indvandrergupper i folkeskolen?
- Undervisningstilbud til ungdomsuddannelserne?
- Abonnement på Ung Dialog
- Bogen Sund sex 17+
- Samarbejde netværk/tryghed/trivsel samtale med Sex og Samfund

Kostpolitik i skolerne

En del skoler og institutioner i kommunen har allerede indført en kostpolitik.

Sundhedsprojekt 'Læring om kost og bevægelse' i Jyderup og Svinninge

Som et pilotprojekt for det videre sundhedsarbejde i Holbæk Kommune gennemføres der i Svinninge og Jyderup et læringsprojekt. Projektet er en forberedelse af den samlede strategi på kost, bevægelse og læring for samtlige daginstitutioner i kommunen.

Piratdag og BID dag (aktivitetsdage)

Udendørs årlige arrangementer for institutionerne i Mørkøv. Formålet er at styrke børnenes motoriske formåen og fremme udelivet.

Sund kost og motion i Mørkøv

Sund kost og motion er implementeret i idrætsbørnehaven Springbrættet i Distrikt Mørkøv og tænkes udbredt til de øvrige enheder i distriktet.

Hvad kan vi gøre mere?

Det er vigtigt at sikre, at borgerne ikke udsættes for negative miljøfaktorer som luftforurening, støj og sundhedsskadelige kemiske stoffer og produkter. Det er også vigtigt, at medvirke til at fremme den enkeltes sundhed og trivsel samt forebygge sygdomme, bl.a. ved at sætte fokus på en sund livsstil og skabe gode rammer for sociale netværk.

Centrale dokumenter

Byrådets vision

I Holbæk Kommune vil vi skabe rammer for `det gode liv`. Vi vil tage afsæt i de menneskelige ressourcer og den enkeltes valg. Vi vil skabe mere velfærd ved at forbedre vilkår for fællesskab og ansvarlighed i lokalsamfundet. Vi vil skabe mere velfærd ved at udvikle samspillet mellem den offentlige, lønnede indsats og det frivillige sociale, kulturelle og humanitære arbejde i foreninger, af private osv. Kulturen og idrætten er vigtige indsatsområder, også som midler til at styrke velfærden, medansvaret og nærdemokratiet i kommunen. Borgernes trivsel og sundhed fremmes gennem opbygning af sundhedscentre og sundhedsmål for alle politikker. Den sociale og sundhedsmæssige indsats præges af omsorg for de svage borgere og forebyggelse og rehabilitering.

Sundhedsplan 2008+

Planen angiver rammerne og retningslinjerne for de sundhedspolitiske indsatser i Holbæk Kommune.

Service mål

- 2.8 Sundhed og trivsel. Målet er, at børns generelle sundhedstilstand forbedres.
- 6.24 Servicemål for sundhed. Målet er, at folkesundheden skal forbedres, hvilket betyder et liv med bedre livskvalitet, at middellevetiden forøges og at den sociale ulighed i sundheden reduceres ved at sætte ind overfor de svageste og udsatte i samfundet.

Dialog, samarbejde og information

- vækstbetingelser for et blomstrende demokrati

Indsatsen for at fremme en bæredygtig udvikling er en fælles opgave og et fælles ansvar for alle i Holbæk Kommune som virksomhed.

Borgerne og virksomhederne i Holbæk Kommune har imidlertid også et stort ansvar for at sikre en bæredygtig udvikling. Det lokale demokrati, dialog, netværk og samarbejde er derfor nøgleord i den fremtidige indsats. Den gode dialog og et højt informationsniveau er afgørende forudsætninger for at skabe et fælles ejerskab omkring denne indsats.

I Holbæk Kommune er det lokale demokrati og den lokale indflydelse helt afgørende. Visionen for Holbæk Kommune har derfor en række mål for udviklingen af det lokale demokrati:

- Vi styrker, at borgerne lokalt får øget indflydelse på udviklingen i deres lokalsamfund

- Vi støtter borgere, lokale ildsjæle og foreninger i en decentral, bæredygtig udvikling af Holbæk by og de 17 mindre lokalsamfund som gode rammer om dagliglivet
- Vi bruger kræfter på at skabe nærhed, tilhørsforhold og ansvarlighed i lokalområderne
- Vi understøtter borgernes indflydelse på udviklingen af deres lokalsamfund gennem nye samarbejdsformer, nye midler og måder.

Byrådet arbejder desuden sammen med en række lokale og regionale organisationer, herunder Region Sjælland, Vækstforum Sjælland, nabokommuner, Holbæk Regionens Erhvervsråd og Holbæk Turistforening, om etablering af bæredygtige løsninger på regionale og lokale udfordringer, især inden for erhvervspolitiske temaer.

Hvad gør vi allerede?

Der er allerede gjort forskellige tiltag for fremme dialogen og samarbejdet mellem Holbæk kommune og lokalfora, foreninger og virksomheder, herunder:

Lokaldemokrati

Holbæk Byråd har vedtaget et koncept for lokaldemokratiet Holbæk Kommune. Lokaldemokratimodelen er baseret på følgende:

Dialogudvalg

Byrådet har nedsat fem dialogudvalg, der repræsenterer byrådet. Hvert dialogudvalg har seks medlemmer. Formanden for dialogudvalget er samtidig formand for et stående udvalg. De øvrige dialogudvalgsmedlemmer kommer fra hvert sit stående udvalg. Dialogudvalgenes formål er at gå i dialog med borgerne. Det sker på dialogmøder, der afholdes mindst to gange om året (marts og september). Hvert dialogudvalg er tilknyttet to eller fire lokalområder indenfor ét år. Ved årsskiftet skifter dialogudvalgene lokalområder.

Lokalforum og byforum

Dialogudvalgene fører dialog med de 17 lokalområders lokalforum og med byforum i Holbæk by. Lokalfora og byforum består af borgere, som repræsenterer lokalområdet. Byrådet har fastlagt en række principper for lokalforas rolle i forhold til Holbæk Kommune. Principperne gælder også for byforum i Holbæk by.

Et åbent og ligeværdigt samarbejdsforum for lokale kræfter

Lokalfora er åbne for alle lokale kræfter: borgere, foreninger, organisationer, virksomheder, brugerråd og lokale institutionsledere. Alle kan komme til møderne, og alle deltager på lige fod i diskussioner og beslutninger. Etableringen af en fast koordinationsgruppe i et lokalforum betyder ikke, at medlemmerne af denne gruppe har monopol på at repræsentere lokalfora, eller at de kan bestemme, hvem der må være med i arbejdet, og hvem der ikke må.

En platform for projekter, aktiviteter og netværk

De lokale kræfter mødes og diskuterer lokale ønsker, problemer, udfordringer og muligheder, og kan lave netværk og arbejdsgrupper, der arbejder med projekter og aktiviteter. Arbejdet i arbejdsgrupper og netværk koordineres på åbne møder, hvor man gensidigt understøtter og inspirerer hinandens arbejde og koordinerer aktiviteterne.

Hørings-, dialog- og kontraktpart for kommunen

Lokalfora har ingen formelle kompetencer, men består af kompetente og vidende aktører, der i mange

tilfælde vil være i stand til at klare tingene selv. Lokalfora har ikke driftsopgaver, men er frie til at arbejde med de ting, som deltagerne brænder for. Lokalfora er naturlig høringspartner i forhold til beslutninger og sager, der vedrører lokalområdet. Kommunen er løbende i dialog med de enkelte lokalfora om nye tiltag, og det er muligt at indgå kontrakter eller aftaler med kommunen om løsning af specifikke opgaver.

Dialogmøder, lokalforumkonsulenter og lokale institutionsledere

Det særlige ved Holbæk Kommunes koncept for lokaldemokrati er, at lokalfora er tæt forbundet med det formelle politiske system og er en integreret del af den samlede politiske styringsmodel. Lokalfora er således forbundet med kommunen gennem:

- o To årlige møder med dialogudvalget
- o Løbende kontakt til en lokalforumkonsulent
- o Deltagelse af lokale institutionsledere på lokalforas egne møder.

Kommunikation mellem lokalfora og kommunen understøttes også af kommunens hjemmeside, hvor hvert lokalområde blandt andet har en hjemmeside.

Lokalområdebogen

Hvert lokalområde har en "lokalområdebog". Lokalområdebøgerne indeholder dokumentation for det, der sker på dialogmøderne. Lokalområdebøgerne indeholder også de beslutninger, som byrådet efterfølgende træffer. Endelig har bøgerne et statusfelt, hvor administrationen løbende oplyser, hvad der sker i de igangværende sager. Lokalområdebøgerne er tilgængelige på kommunens hjemmeside, blandt andet med en søgefunktion.

Tidlig inddragelse i planlægningen

Byrådets ønske om høj grad af borgerinddragelse har også smittet af på kommunens procedurer i forbindelse med forskellige former for planlægning. I forbindelse med lokalplanlægning afholdes et borgermøde tidligt i processen, når lokalplanarbejdet går i gang. På borgermødet har alle interesserede mulighed for at fremkomme med ideer og holdninger, der kan indgå i udarbejdelsen af planforslaget. Hertil kommer borgermøder i forbindelse med den lovpligtige 8 ugers høringsperiode.

I forbindelse med udarbejdelse af andre planer, sker der også ofte en omfattende borgerinddragelse. I arbejdet med kommunens trafikikkerhedsplan blev alle lokalfora inddraget i arbejdet med beskrivelse af de forskellige lokale ønsker. Under kommuneplan-tilblivelsen blev de første udviklingsskitser diskuteret med lokalfora, og mange steder nedsatte lokalfora

deciderede kommuneplan-arbejdsgrupper, der kom med kvalificerede og værdifulde input til den endelige plan. Da en ny struktur på dagtilbuds- og skoleområdet skulle udvikles, blev der afholdt møder i alle lokalområder med deltagelse af lokalforum, bestyrelser og institutionsledere. Denne inddragelse betød, at institutionsstrukturen i Holbæk Kommune i dag afspejler også lokale hensyn og interesser. I forbindelse med udarbejdelsen af denne strategi for bæredygtig udvikling afholdt lokalområdekonsulenterne et arbejdsmøde med ildsjæle fra mange af lokalområderne. Her lagde ildsjælene vægt på, at rammerne for lokalområdernes arbejde med bæredygtig udvikling skal være tydelige, og at der skal være tid til at arbejde med initiativerne lokalt. Det er vigtigt med små, sikre succes'er – det er dét, som skaber grobund for endnu flere aktive i lokalområderne.

Erhvervssamarbejde

Holbæk Kommune medvirker i det fælleskommunale samspil omkring de regionale erhvervsfremmeaktører inklusiv Vækstforum Sjælland. Holbæk indgår også i et delregionalt erhvervssamarbejde med Sorø, Slagelse, Kalundborg og Odsherred kommuner – Erhvervssamarbejde Vestsjælland. På lokalt plan er en kommunal erhvervspolitik under udformning efter de retningslinjer, der er fastsat i kommuneplanen, og i samarbejde med Holbæk Regionens Erhvervsråd, Turistforeningen og Handelsstandsforeningen. Fokusområderne er: Beskæftigelsesfremme, uddannelse, lokaliseringsmuligheder, erhvervsservice og brancherettede indsatser.

Som en del af erhvervspolitikken samarbejder Holbæk Kommune med Holbæk Regionens Erhvervsråd og Landboforeningen Gefion om "den gode sagsbehandling" med henblik på en målrettet og effektiv myndighedsbehandling og gensidig forventningsafstemning.

Desuden har byrådet (december 2008) vedtaget en første generations strategi for udviklingen af helårsturisme og oplevelsesøkonomi i kommunen. Fokusområderne er Holbæk by med bymidten/handelen, Havnen/DGI-huset, NordicLife-projektet ved Wege-nersminde og øget hotelkapacitet samt satsninger på Orø og Åmosen. Hertil kommer en række tematiske indsatser på henholdsvis Aktiv i naturen, Kunst og Kultur, Gastronomi og Helse/sundhed/wellness.

Naturformidling

Holbæk Kommune har en naturmedarbejder, der bl.a. arbejder med at udvikle den brede naturformidling. Der er oprettet en naturportal <http://www.natur.holbaek.dk> og anskaffet en naturmobil.

Hvad kan vi gøre mere?

Vi bør fortsat prioritere og fremme medindflydelse og inddragelse af borgerne, erhvervslivet og foreningerne i arbejdet med bæredygtige udvikling. Eksempelvis har både erhvervslivet, grønne organisationer, foreninger og lokalfora efterspurgt fælles arrangementer med mulighed for netværksdannelse. Vi kan fremme egen deltagelse i fælleskommunale projekter og arbejde for at understøtte miljøpolitiske prioriteringer og indsatser som led i nationale og andre udefrakommende prioriteringer, herunder målsatte tal for besparelser på energi- og vandforbrug, CO₂-udledning mv.

Centrale dokumenter

Holbæk Kommuneplan 2007-2018

I Kommuneplanen er der bl.a. fastsat et mål om, at byrådet vil inddrage de lokale fora i valg og prioritering af boligtyper og udformning af nye boligområder gennem lokalplanlægningen, samt profileringen og perspektiveringen af det enkelte lokalcenters udvikling. Byrådet vil desuden medvirke til at sikre øget lokal beskæftigelse gennem en aktiv erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesstrategi – kort betegnet en erhvervs-politik.

Dokumenter om erhvervspolitik og erhvervssamarbejde

Pr. december 2008 foreligger der

- en samarbejdsaftale med Sorø, Slagelse, Kalundborg og Odsherred kommuner
- en kontrakt mellem Holbæk Kommune og Holbæk Regionens Erhvervsråd
- den nævnte strategi for turisme- og oplevelsesøkonomi

Servicemål

- 1.7 Servicemål om kommunikation. Målet er, at borgerne konsekvent har adgang til aktuel, veldokumenteret og forståelig information om den kommunale service og om politiske og administrative tiltag, beslutninger og dispositioner.
- 1.8 Servicemål om netværkskontrakter. Målet er, at lokale kræfter i by- og landområder – uorganiserede såvel som organiserede i foreninger eller andre mere løst sammensatte netværk eller grupperinger - inddrages i løsningen af opgaver, der fremmer kulturen for trivsel, sundhed og sammenhold via netværkskontrakter.
- 4.18 Servicemål om naturformidling. Målet er, at viden om naturen formidles bredt i Holbæk Kommune, så alle kommunens borgere, skoler, foreninger, virksomheder m.fl. tilbydes muligheder for at tilegne sig viden om naturen og blive inspireret til en sundere og mere bæredygtig livsstil. Formidling sker igennem naturvejledning, naturpleje og adgang til naturområder.

I januar 2009 bliver der udarbejdet servicemål på basis af kontrakten med Holbæk Regionens Erhvervsråd.

Årlig pulje til hvert lokalforum

Byrådet bevilger årligt en mindre pulje til lokalfora efter indbyggertal. Pengene kan bruges til udgifter i forbindelse med lokal mødevirksomhed, lokale arrangementer mv. - men også til lokale initiativer, der fremmer en bæredygtig udvikling.

Natur

– mangfoldighed og oplevelse

Levevilkårene for det vilde dyre- og planteliv er gennem mange år blevet forringet både i Danmark og globalt. Udvikling af byer og infrastruktur har gjort et stort indhug i det åbne land. Sammen med strukturudviklingen og specialiseringen i landbruget betyder det, at der er mindre rum til beskyttelse af biodiversiteten og til rekreativt areal for befolkningen. Landskabstyper med værdifulde naturkvaliteter er blevet for få og for opsplittede. Naturen lider generelt under den intensive anvendelse samt påvirkninger af for mange næringsstoffer og miljøskadelige stoffer. Samtidig er tilgroning et problem for mange naturtyper, ligesom de såkaldte invasive arter, der ikke er naturligt hjemhørende i Danmark, spredes og truer den mangfoldighed af arter, som findes lokalt.

EU har besluttet, at forringelsen af den biologiske mangfoldighed skal stoppes helt inden 2010.

Klimaforandringerne medfører ændret nedbør og temperatur. Det øger bl.a. vinterafstrømningen til vandløb, søer og kystvande, og det ændrer vandføringen i vandløbene både vinter og sommer. Vandkvalitet og levesteder for dyr og planter ændres.

Det er derfor vigtigt at sikre større sammenhængende levesteder for dyr- og planter. De enkelte naturområder skal hænge bedre sammen for dermed at skabe grønne netværk, hvor dyr og planter kan brede sig. Biologisk mangfoldighed er dog ikke knyttet til det åbne land alene. Et mangfoldigt dyre- og planteliv i byerne er også vigtigt.

Naturen optager og afgiver CO_2 og andre klimagasser som metan. I de øverste jordlag og i planterne optages CO_2 , mens der frigøres CO_2 , bl.a. fra drænedes moser. Her kan etablering af vådområder og plantning af skov medvirke til at forbedre CO_2 -balancen.

Adgang til naturen samt naturformidling er vigtige muligheder for at opleve, forstå og føle ansvar for naturen, miljøet, kulturhistorien og landskabet, ligesom et aktivt friluftsliv har betydning for menneskers trivsel og velvære.

Det åbne land i Holbæk Kommune rummer en lang række værdifulde kulturmiljøer, landskaber og naturområder. Åmosen, Isefjorden og kystlandskaberne er naturområder med national og regional betydning. Områderne har samtidig turistmæssig og stor lokal betydning som områder for friluftsliv.

Hvad gør vi allerede?

Der er allerede gjort forskellige tiltag for at fremme den biologiske mangfoldighed og adgangen til at opleve naturen, herunder:

Planlægning

Gennem arbejdet med kommuneplan, lokalplaner, stiplan og naturplan søger kommunen at sikre, at tilstanden i eksisterende, værdifulde naturområder bliver bevaret og forbedret. Tilsvarende bliver der arbejdet på, at få skabt større sammenhængende naturområder. I kommuneplanen er der udpeget ca. 2.220 ha til skovrejsning.

Med stiplanen vil der blive planlagt for et sammenhængende, rekreativt stinet, der giver mulighed for at komme ud og opleve naturen og landskaberne. Naturplanen vil fastlægge, hvordan kommunen skal pleje de naturområder, hvor kommunen har ansvaret.

Åmosen

De tre kommuner omkring Åmosen arbejder sammen om etablering af "Naturpark Åmosen". Det sker bl.a. gennem udpegning af naturparkområdet i kommuneplanerne og udarbejdelse af en forvaltningsplan. Formålet er at øge naturindholdet, bevare

Værdifulde naturområder i Holbæk Kommune:

Åmosen	Strandenge på Tuse Næse
Elverdamsdalen	Søndersted Lyng
Udby Vig	Brorfeldområdet
Skarresø	Maglesø med omgivelser
Bjergby Enge	Engene ved Audebo Plantage

Værdifulde landskaber i Holbæk Kommune:

Åmosen	De hatformede bakker ved
Lammefjorden	Kundby
Fjordlandskabet	Maglesø-Brorfelde
Elverdamsdalen	Herregårdslandskaberne ved
Kongens Møller	Eriksholm, Løvenborg, Kongs-
Engene ved Kobbøl Å	dal Torbenfeld, Knabstrup Ho-
Tuse Å og Regstrup Å	vedgård, Dønnerup og
Orø	Aggersvold

og formidle kulturværdierne og fremme tiltag i og omkring Åmosen, der giver mulighed for at opleve og understøtte værdierne i området. Staten har udarbejdet planer for et naturgenopretningsprojekt i Åmosen, men der er endnu ikke truffet beslutning om, hvornår dette projekt kan gennemføres.

Naturgenopretning

Skov- og Naturstyrelsen har genskabt vådområdet ved Løvenborg Enge. Herudover arbejder styrelsen med at genskabe vådområder ved Tuse-Mårsø Enge og Tempelkrog.

Naturpleje

Kæmpe-bjørneklo bliver bekæmpet på både kommunale og private arealer. Der vil også blive sat fokus på andre tilførte arter (invasive arter), som udkonkurrerer arter, der findes naturligt i Danmark.

Kommunen har bl.a. gennemført et naturplejeprojekt ved Maglesø, hvor den vedagtige vegetation er blevet fjernet på de fredede og beskyttede skrænter. Der er indgået aftale med en privat lodsejer om, at han har dyr gående og græsse. Det holder den uønskede vegetation nede og fremmer muligheden for et alsidigt planteliv. Tilsvarende aftaler er indgået med lodsejere i Kragemosen, hvor formålet er at bekæmpe den massive forekomst af Kæmpe-bjørneklo.

Ved vandløbsvedligeholdelse, vedligeholdelse af grøftekanter mv. anvender kommunen metoder, der medvirker til at opretholde levesteder for flora og fauna. Holbæk Kommune arbejder desuden med at registrere og kortlægge den eksisterende natur, bl.a. den grønbrogede tudse på Orø.

Kommunens grønne områder

De kommunale arealer bliver drevet uden brug af pesticider, og de kommunale skove bliver derudover drevet efter PEFC certificering for bæredygtigt skovbrug.

Administration af lovgivning

I kapitel 5 godkendelser af dyrehold og ved andre afgørelser bliver der stillet vilkår, så levestederne for den vilde flora og fauna søges opretholdt.

Adgang til naturen

Stiplanen er som nævnt med til at sikre eksisterende stier og angive nye fremtidige stier, så adgangen til naturen bliver bedre. Kommunen afsætter hvert år et beløb til anlæg af nye stier – både trafikstier og rekreative stier.

Hvad kan vi gøre mere?

For at fremme den biologiske mangfoldighed er det vigtigt at skabe en sammenhængende grøn struktur, der forbinder byernes grønne områder, beskyttelsesområder, økologiske forbindelser, skove, naturområder og kyster. Det kan sikre spredningskorridorer for dyr og planter, når klimaforandringer medfører f.eks. oversvømmelse af strandenge, vådere vintre og tørre somre.

For at fremme sundhed og begrænse energiforbruget er det vigtigt at sikre og udbygge stinettet, så der skabes forbindelse mellem byerne og det åbne land, til natur- og kulturoplevelser i det åbne land og til kysten også for handicappede.

Tabet af naturens mangfoldighed på globalt plan er bekymrende jf. den globale undersøgelse af klodens tilstand

Millennium Ecosystem Assessment 2005

Centrale dokumenter

Holbæk Kommuneplan 2007-2018

Et af de overordnede temaer i Kommuneplan 2007-2018 er "den blå/grønne hovedstruktur". I de bynære områder omkring Holbæk og de 17 lokale centre er det målet at sikre et langsigtet, bæredygtigt grundlag for både byudvikling, kulturmiljø, friluftsliv, landskabspleje, skovrejsning og naturbeskyttelse samt landbrugsmæssig drift og investering. I det øvrige åbne land er det målet at sikre en afvejning af benyttelse og beskyttelse af naturen. Naturinteresserne har dog højeste prioritet i Åmosen og Isefjorden og i de kystnære landskaber.

Der er udpeget en grøn struktur i form af beskyttelsesområder og økologiske forbindelser. Målet er at sikre, at kommunens fortsatte udvikling sker under hensyntagen til beskyttelse og fremme af det naturlige dyre- og plantelivs udviklingsmuligheder.

Befolkningen skal have nem adgang til naturen. Målet er at udbygge stinettet, så der skabes forbindelse mellem byerne og det åbne land, til natur- og kulturoplevelser i det åbne land og til kysten også for handicappede.

Stiplan - Tillæg 7 til Holbæk Kommuneplan 2007-2018

Et forslag til stiplan forventes sendt i høring i foråret 2009.

Naturplan

Naturplanen bliver udarbejdet i løbet af 2009. Den vil omfatte de områder, hvor kommunen gennem lovgivning er forpligtet til at værne om bestemte arter eller lokaliteter. Desuden vil den omfatte de områder, der er udpeget i kommuneplanen med henblik på at bevare en særlig tilstand eller opnå en bestemt målsætning. I naturplanen bliver de enkelte områder beskrevet med hensyn til deres tilstand samt trusler og mulige eller ønskelige tiltag. Naturplanen vil blive samordnet med de statslige Vand- og naturplaner.

Servicemål

5.4 Servicemål om naturbeskyttelse. Målet er at værne om natur og miljø, så udviklingen sker på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og bevarelse af dyre- og planteliv. Dette sker dels ved at beskytte naturen og dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder, dels ved at beskytte de landskabelige, kulturhistoriske og naturvidenskabelige samt formidlingsmæssige værdier.

Tværfagligt samarbejde

- i fælles flok skaber merværdi

Bæredygtig udvikling rækker ud over det traditionelle miljøområde. Det handler også om et kontrolleret brug af ressourcer som vand, energi, råstoffer, areal, natur- og kulturværdier, samspil med sociale, sundhedsmæssige og kulturelle forhold samt kobling til strategier for erhvervsudvikling, turisme mv.

De ofte komplekse miljøproblemer kræver, at alle de forhold, der spiller ind over for en problemstilling, inddrages i løsningen. Arbejdet med en bæredygtig udvikling går således på tværs af den traditionelle sektoropdeling og handler bl.a. om at tænke i helheder og løse problemerne ét sted i modsætning til en mere sektororienteret miljøindsats, hvor man løser et problem alle steder.

Ved at se arbejdet for en bæredygtig udvikling som en helhed og arbejde på tværs af organisatoriske og faglige opdelinger, kan der findes nye løsninger og skabes bedre resultater. En snæver fokusering på løsningen af et enkelt problem kan medføre, at man skaber en række andre problemer eller overser mere fornuftige løsninger. Eksempelvis kan en investering i et biogasanlæg i et område være i modstrid med en ellers oplagt hjemmekompostering, hvis rentabiliteten er afhængig af alles tilslutning.

At der tages udgangspunkt i det lokale betyder, at der kan findes nye løsninger, når man samtænker lokalområdets forudsætninger og ressourcer af teknisk, samfundsøkonomisk, social og kulturel karakter. Man kan eksempelvis etablere nye former for beskæftigelsesprojekter med et grønt formål eller lave undervisningstemaer i folkeskolerne om det lokale miljø.

Det er derfor vigtigt at der findes måder, hvorpå man kan arbejde på tværs af sektorerne, og at spørgsmålet om bæredygtighed kommer til udtryk i fremtidige planer og politikker, samt at der tages et lokalt udgangspunkt, hvor befolkning og virksomheder mv. inddrages i en helhedsorienteret, tværfaglig og langsigtet planlægning.

Hvad gør vi allerede?

Holbæk Kommune arbejder tværfagligt på en lang række områder. Nedenfor er nævnt et udpluk.

Byråd, økonomiudvalg og direktion

Den overordnede tværfaglige koordinering bliver varetaget af byrådet, økonomiudvalget og direktionen.

Projektudvalg for bæredygtig udvikling

For at sætte særligt fokus på bæredygtig udvikling er der nedsat et "Projektudvalg for bæredygtig udvikling" bestående af medlemmer fra byrådet og i 2009 også enkelte faglige eksperter.

Chefforum

Desuden sker der en tværgående koordinering af kommunens opgaver på jævnlige møder i chefforum, som består af cheferne for kommunens enheder og institutioner.

Projektgrupper

Større opgaver bliver løst i tværgående arbejdsgrupper eller projektgrupper.

Plankoordineringsgruppe

Koordinering af tværgående opgaver mellem Planafdelingen, Holbæk Forsyning, Teknik- og miljøafdelingen og Jura- og ejendomsafdelingen sker bl.a. på månedlige plankoordineringsmøder. Kommune- og lokalplaner bliver miljøvurderet i henhold til Lov om miljøvurdering i et tværgående samarbejde mellem relevante afdelinger.

Skoler og institutioner

På skole- og institutionsområdet sker der en koordinering af servicen mellem dagtilbud og skoler – det hele børneliv. I folkeskolen er "Sundhed og trivsel" udvalgt som fokusområde.

Lokalforum og byforum

Med udgangspunkt i strukturen med byen og de 17 lokalområder er det ofte kommunens og herunder lokalforumkonsulenternes opgave at spørge til og arbejde for at fremme samspil mellem miljømæssige, trafikale, erhvervmæssige, sociale, sundhedsmæssige, uddannelsesmæssige, kulturelle og økonomiske forhold i forbindelse med beslutninger, der har betydning i det konkrete lokalområde.

Hvad kan vi gøre mere?

Det er vigtigt, at både administrative ledere, institutionsledere og medarbejdere i Holbæk Kommune arbejder med brede løsninger og tænker tværfagligt, når der træffes beslutninger. Ud over økonomi er det vigtigt, at der bliver taget hensyn til miljø, trafik, erhverv, sociale forhold, sundhed, uddannelse og kultur, og at de relevante parter bliver hørt. Specielt er det vigtigt, at lokalområderne inddrages i alle beslutninger, der vedrører lokale forhold.

Centrale dokumenter

Byrådets vision

Et kort uddrag: Holbæk Kommune er borgerens indgang til den offentlige sektor. Holbæk Kommune sørger for helhed og kvalitet i betjeningen.

Kommuneplan 2007-2018

Det fremgår af kommuneplanen, at det grundlæggende er byrådets opfattelse, at den planlagte og målsatte udvikling repræsenterer en helhedspræget og sammenhængende bæredygtighed inden for de rammer, som er byrådets råderum. Kommuneplanen udgør et samlet og tværgående grundlag for en række sektorplaner.

Servicemål

Lokal Agenda 21. Der udarbejdes en strategi for det lokale Agenda 21 arbejde i overensstemmelse med planlovens § 33a. Titlen er efterfølgende ændret til "Strategi for bæredygtig udvikling". Forslaget til strategi sendes i offentlig høring i 4 uger inden den endelige vedtagelse i byrådet. Herefter udarbejdes en konkret målsætnings- og handlingsplan. Processen omkring udarbejdelse af strategi og handlingsplan sker ved inddragelse af relevante aktører både eksternt i kommunen og internt i den kommunale organisation.

